

cikluscímmutatón, utószón keresztül visszhangzik és elhalkul. Felmerül a kérdés: miért kell ennyire a tökéletességre, a teljességre törekedni?

Mindenesetre az *Átváltozás* itt, Budapesten és ott, Pozsonyban – vagy fordítva: itt, Pozsonyban és ott, Budapesten – is sok tanulással szolgál.

Ha a budapesti bölcész egyetemistákat kérdeznénk, aligha tudnánk meg sokat Tóth Lászlóról, a budapesti születésű és a nyolcvanas évek közepe óta Budapesten élő, egyetemesen magyar anyanyelvű költőről. E helyen áruljuk el, hogy mi történik a homokóra nyakában. A kérdőjel felkiáltójellé egyenesedik.

KÉPES GÁBOR

(Kalligram Kiadó, Pozsony, 2003,
695 oldal, 3200 Ft)

KISS BENEDEK:

Nyáresti delírium

Kiss Benedek előző, *A havazás mögött* című kötetét azzal zárta: „Bocsássátok meg, ha hallgatok, sebes és gyenge a szám a szóra.” A hatvanéves, József Attila-díjas költő három év után jelentkezett újra, s a *Nyáresti delírium*, jóllehet nem válogatott versek, mégis izgalmas, megújult sokszínűségét szemlélteti lírájának.

A *Babits Mihály a szőlőhegyen* című verssel, amelyet a kötet elejére ál-

lított, valóban babitsi hangot üt meg. A gondolati beállítottságú lírai én allúziókkal, utalásokkal is rokonítja magát hasonlóan töprengő elődjével, ám ez – csakúgy, mint a korábbi *Bruno-dalok* esetében – egyúttal belehelyezkedés annak egyéniségébe.

A kötet öt ciklusából az első, a tizenkilenc verset tartalmazó *Öreg tókéék közt* a Balaton-felvidék, közlebről Szentgyörgyhegy tájainak „pannon derű”-jét ábrázolja, s azt a kedélyt, amely által az ember önmagát és az isteni természetet is megleli. Az embernek önmagával, valamint a természettel való viszonyában egyúttal az Isten is nyilvánvalóvá válik: „szőlő virágzik, / illatként leng életem / [...] / Ó, Istenem, / aki vagy s nyilvánvaló vagy most / mint a fény: / érzek, s érzem magamat is – / én vagyok – én.”

Az idilli líraiság a *Japáni versekben* a tisztán eszmélkedő vershangulat felkeltésére irányuló haiku- és más rövid formákba csap át. A rácsodálkozás, még az elmúlásra is, sajátja Kiss Benedeknek, a babitsi spleen alig érződik soraiban, inkább játékos könnyedséggel emelkedik fölül a halálon, s az életet mint utat illetve útkeresést ragadja meg: „Fényszóróm, jaj, faragd ki / a ködből az utam!”, vagy „Deres talpfákon sínautózik a fény”.

A kötet második fele, ha lehet, még izgalmasabb, mint az első, bár másképp. *Bakafánt mellé tűzz kacifántot!* – adja ki a jelszót már a cik-

lus címében a szerző, jelezve azt is, hogy *Görbetükör avagy nyelvöltögető* következik. Az ötven számozott versben nyelvi lelemények sora deríti jókedvre az olvasót; virtuóz rímeléssel veti rá magát a legkülönbözőbb dolgokra, témákra, személyekre, hogy kifordítsa őket helyükből. Gyurkovics Tibor és Tandori Dezső, sőt még Szókratész is céltáblává válik, de olvashatunk bordalt (*Dubaj strófa*), csúfolódót, humoros sírverset, sőt parodisztikus jellemrajzokat is (*Emancipált, Egy kurafi, Kékbarisnya, Széplélek*).

A *Két harsány panegirikusz* című ciklus szintén humoros-ironikus hangvételű; egy hetvenes évekbeli futballista legendás klottgatájáról írott dicsőítő verset, valamint egy Marsall Lászlónak címzett, petőfieskedő-politizáló hangvételű költeményt tartalmaz mindössze.

A kötet végén található, benne a címadó verssel, a címadó ciklus, a *Nyáresti delírium*, amely újra a természetközelség gondolatiságát hordozó sorokkal gyönyörködte az olvasót, akit „körülbozsog a végtelen lét”. Az utolsó versben, az *Úr garden partyjára* készülve, amelyre már az életen túl kerül sor, a nagy összegzésen és megbánáson túl fogalmazódik meg benne a kérdés: „S miért nem élhetek Uram, tovább?”

SZALAI ZSOLT

(Széphalom Könyvműhely, Budapest,
2003, 125 oldal, 1600 Ft)

PÉNZES TÍMEA:

Madagaszkári napló

Pénzes Tímea új könyvében a tőle megszokott könnyed, kötetlen, csapongó érzelmeket közvetítő történetmondással egy csaknem egyhónapos madagaszkári látogatás tanulságairól, tapasztalatairól, szépségeiről és viszontagságairól számol be.

Különös útinaplót tart kezében az olvasó. Amellett, hogy felvetődik a kérdés, vajon egy olyan naplóról van-e szó, amely történetesen egy utazás folyamán íródott, vagy a napló műfaját választó útirajzról, egyéb összetett és műfajhatárokat kitágító/elmosó megoldásokkal is találkozhatunk. Madagaszkár tematikus rendet, körvonalazott és körüljárt csomópontokat nélkülöző ismertetése az adott történések és tapasztalatok rögzítésén és az azokhoz kapcsolódó háttéresemények elbeszélésén alapul; az élmények értékelését a beszámolás módja hordozza; az útiélmények naplókeretű sorakoztatása mögött kibontakozik egy kapcsolat és a benne szereplő személyek árnyalt személyiségrajza; a leírásokat és elbeszéléseket az országról előzetesen megszerzett tényszerű ismeretek olykor aktuálisan kapcsolódó, olykor szeszélyes beemelésé tarkítja; az útinaplót egy madagaszkári élményekből táplálkozó vers nyitja és egy különös utószó zárja, amely világossá teszi,